

Отже, екзопренерство включає: - спільні підприємства (joint ventures), - зовнішній венчурний капітал (externalventure capital), - договори субпідряду (subcontracting), - стратегічні альянси (strategic alliances) [5, с. 310]

Використання на практиці управлінських підходів до вдосконалення підприємницької діяльності, які успішно зарекомендували себе в світі – є одним із шляхів подолання наслідків економічного спаду в Україні.

#### **Перелік використаних джерел:**

1. Захарченко В. І., Захарченко Н. В. Пошук та впровадження нових форм і методів господарювання на основі розвитку внутрішнього підприємництва. Економічний вісник університету. 2017. Вип. 35(1). С. 129-139. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu\\_2017\\_35%281%29\\_\\_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2017_35%281%29__21)

2. Грудзевич Ю. І. Основні передумови виникнення та переваги запровадження інтрапренерства на підприємствах. Зб. тез допов. XVIII Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика». 29-30 травня. Луцьк, 2013. С. 77-78.

3. Siti-Maimon, K. (1993), Intrapreneuring and Exopreneuring as Critical Success Factors for Competitive Advantage, In SME Proceeding of the International Symposium on Gaining Competitive Advantage Through Marketing: Current Issues and Future Challenges for SME, Nik Rahimah Nik Yacob (Editor), Malaysia: Kuala Lumpur, Universiti Kebangsaan.

4. Siti-Maimon, K. & Chang, J. Y. C. (1995). Proposed Definition of Corporate Entrepreneurship, Kinabalu Journal, 1 (1), P. 81-91.

5. Christensen K. S. A classification of the corporate entrepreneurship umbrella: labels and perspectives. Int. J. Management Enterprise Development. 2004. №1 (4). pp. 301-315.

УДК 332.02

**Янчинський Володимир**

аспірант кафедри економіки та фінансів  
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя  
м. Тернопіль, Україна

**Панухник Олена**

доктор економічних наук, професор  
завідувачка кафедри економіки та фінансів  
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя  
м. Тернопіль, Україна

**Volodymyr Yanchynskyi**

Post-graduate student  
Economics and Finance Department  
Ternopil Ivan Puluj National Technical University  
Ternopil, Ukraine

**Olena Panukhnyk**

Doctor of Sciences (Economics), Professor  
Head of the Department of Economics and Finance  
Ternopil Ivan Puluj National Technical University  
Ternopil, Ukraine

### **ЗЕЛЕНА ВІДБУДОВА УКРАЇНИ GREEN CONSTRUCTION OF UKRAINE**

Збереження навколишнього середовища, зменшення шкоди від виробництва, ефективне енергоспоживання та стійкість до зміни клімату є пріоритетами у питанні «зеленого» відновлення та розвитку України після перемоги у повномасштабній війні.

21 квітня 2022 року Президентом України підписано Указ № 266/2022 щодо створення Національної ради з відновлення України від наслідків війни [1]. Завданням котрої є розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України; визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, прийняття та реалізація яких є необхідними у воєнний і післявоєнний періоди, а також підготовка стратегічних ініціатив, проектів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України. До складу Ради увійшли понад 20 окремих експертних груп за різними напрямками, зокрема щодо захисту довкілля. У цих робочих групах працює приблизно 2,5 тисячі експертів, які основним мотивом відбудови країни висувають:

*«... ми не просто маємо відновити те, що зруйнували російські окупанти, ми маємо зробити краще, ніж було та екологічніше...» [1].*

Звичайно, розуміємо, що повна відбудова економіки та інфраструктури країни може розпочатися лише після повного припинення воєнних дій і звільнення територій, та дискусії довкола цього питання ведуться вже від сьогодні. За розрахунками Державної екологічної інспекції України шкода навколишньому середовищу (засмічення землі уламками боєприпасів, знищення інфраструктури, забруднення ґрунтів і підземних вод шкідливими речовинами, викиди небезпечних речовин в атмосферу, воєнні дії в лісових масивах, об'єктах природно-заповідного фонду і т.д.) від 24 лютого до тепер становить понад 1,3 трлн грн. Процес відбудови України – це не лише повернення до довоєнного стану, це повноцінна розбудова та інтеграція до ЄС на засадах сталого розвитку та з урахуванням Європейського зеленого курсу, що є запорукою виконання Копенгагенських критеріїв вступу до ЄС.

Визначено, що бажана відбудова держави складатиметься з багатьох кроків і має охопити коротко-, середньо- та довгострокове планування. Принципами «зеленої» післявоєнної відбудови, які б забезпечили сталий розвиток економіки та громад мають стати [2]:

- 1) наскрізність природоохоронної та кліматичної політики у всіх секторах. Пріоритети Європейського зеленого курсу (ЄЗК), зокрема модернізація та декарбонізація економіки, чисте промислове виробництво, збереження біорізноманіття та перехід на сталі сільськогосподарські практики мають стати ключовими завданнями післявоєнного відновлення України;
- 2) відновлення має слугувати потребам українців і сприяти сталому розвитку України;
- 3) розвиток зеленої економіки, яка має бути низьковуглецевою та енергоефективною, природоорієнтованою, мати ефективне та чисте виробництво, збалансоване споживання та базуватися на засадах спільної відповідальності, інноваційності, співпраці, солідарності, гнучкості та взаємозалежності;
- 4) екологічні стандарти моніторингу та якості на всіх рівнях мають визначати методи спостереження та вимоги до якості ґрунтів, повітря, води та довкілля в цілому. Кінцевою метою є забезпечення безпечного та бажаного стану довкілля. Відновлення інфраструктури та підприємств при цьому має базуватися на застосуванні найкращих доступних технологій та методів управління;
- 5) дотримання європейських екологічних інструментів планування у розбудові України. Основа відновлення – це дотримання екологічного законодавства, зокрема щодо стратегічної екологічної оцінки планів і програм та оцінки впливу на довкілля діяльності задля врахування екологічних пріоритетів під час планування розвитку і відновлення в Україні. Неприпустимим є послаблення чи навіть тимчасове скасування дії природоохоронного законодавства в умовах воєнного часу чи повоєнного відновлення;
- 6) роль місцевого самоврядування, прозорість, залучення громадськості та громад до прийняття рішень. Рішення, стратегії та плани дій мають прийматися за принципом субсидіарності, роблячи внесок у подальший розвиток успішної реформи децентралізації.

Місцевому самоврядуванню має бути відведена провідна роль в питаннях процесів відновлення у громадах;

7) ефективне функціонування і використання донорських фондів для післявоєнного відновлення і розбудови зеленої економіки. Зважаючи на множинність намірів надати Україні фінансову і технічну допомогу для відновлення, такі фонди мають працювати скоординовано та на засадах ефективного та прозорого адміністрування їхньої діяльності з урахуванням кращого світового досвіду, а також супроводжувати свою роботу діяльністю з підвищення спроможності усіх зацікавлених сторін до «зеленого» відновлення і розвитку на національному і локальному рівнях.

Сьогодні перед Україною поставили глобальні завдання – відновлення критичної інфраструктури, забезпечення населення і бізнес енергетичними ресурсами, активізація питання нейтральності в енергетиці та перехід до відновлювальних джерел, подальше впровадження законодавства Європейського Союзу щодо збереження довкілля, боротьба зі зміною клімату. Для забезпечення перерахованого необхідно сприяти відмові від викопного палива та здійснювати відновлення міст, сільських територій та громад з врахуванням соціальних, економічних, екологічних аспектів. Пропоновані Україні можливості для післявоєнного відновлення можуть закласти основи майбутнього сталого зростання за умови спрямованості на «зелений» вектор.

#### **Перелік використаних джерел:**

1. Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни : Указ Президента України від 21 квітня 2022 р. № 266/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2662022-42225>.

2. Зелена відбудова України : Позиція громадськості / Екодія. URL: <https://ecoaction.org.ua/zelena-vidbudova-ukrainy-pozytsia-hromadskosti.html>